

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIII. Eadem aßertio autoritate Poßidij confirmatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

apertissime distinguit.

V. **E**t licet hoc testimonium Ecclesie satis, superque ad hanc veritatem probandam sufficere deberet, confirmatur nihilominus secundo loco hac nostra assertio auctoritate Doctorum, ex quibus, ut Canonicos Regulares omittam, primo loco adduco Vincentium Beluacensem lib. 17. Specul. Hist. cap. 51. haec ad verbum scribentem: *Factus presbyter fuit in Monasterio Clericorum institutum, & caput vniuersitatis regulam sub sancto Apostolo constitutam.* Hic Autor floruit ante Diuum Thomam Aquinatem circa annum Domini 1250. quoniam tunc traditionis fuisse constat, ut nonnullis in mentem venerit, ipsum D. Thomam ex illo multa accepisse ex ijs, quae in 1. 2. & 2. 2. scribit: de quibus videtur Cardinalis Bellarmi, de scriptoribus Ecclesiasticis in D. Thom. obseruat. 3. Secundo adduco ipsum D. Thom. quem Pius V. in Bulla praecitata dicit, ordinasse ipsum Officium B. Patris Augustini, in quo haec Antiphona reperitur: *Factus ergo Presbyter, &c.* Tertio adduco D. Antonium in 2. par. Hist. tit. 10. cap. 8. §. 2. ubi verba Beluacensis transcribens ait: *Comperita autem eius facta est. V. Arim Hipponeusis Episcopus eum ad se accersit, & licet multum, Presbyterum ordinauit.* & paucis interiectis, factum ergo Presbyterum Monasterium clericorum mox instituit, &c. Nec dissimilia scribit in 3. par. tit. 14. cap. 14. §. 2. quantum non ex propria sententia loquatur, sed solum referendo verba Fratris Iordani de Saxonia.

Et pro multis alijs vnum tandem adduco Cardinalis Bellarminum in libro de Scripturis Ecclesiasticis in Augustino, in censura sermonum sub nomine B. Augustini ad Eremitas, ita scribentem: *Sermones ad fratres in Eremitis videntur magna ex parte conficti: dicit enim autor illorum sermonum, Augustinum degressi in solitudine cum monachis, ibiq. ad eos sermones suos habuisse: At constat ex Possidio in vita S. Augustini, Augustinum post baptismum daedolani susceptum residisse in Patriam, ad propriam domum, & apert. ibiq. tres annos cum paucis amicis suis in commune vixisse. Deinde factum presbyterum Hipponeensem, monasterium habuisse intra ipsam Ecclesiam, ibiq. cum nonnulla vita apostolica duxisse, non yunque in Eremitis, sed intra Urbem. Demique factum Episcopum cum cler. & suis in domo Episcopali vitam communem egisse: De qua etiam duo sermones eius de communi vita Clericorum, qui sunt inter sermones ad fratres in Eremitis quinquagesimus secundus, & quinquagesimus tertius, qui duo sermones sunt indico cellae: at inter sermones ad fratres in Eremitis, argunt alios solitarios episc. inde enim intelligi potest, S. Augustinum monachum quidem fuisse, sed non in solitudine cum Eremitis, sed in ciuitate, & Episcopali domo cum Clericis suam monasticam vitam duxisse.* Haec Bellarminus, ex cuius sententia primo habes, B. Augustinum eremitam aut monachum nunquam fuisse, accepto nomine monachi, vt contra distingo à B. Augustino facto presbytero adificatum in Ciuitate, non fuit monachorum, vel eremitarum, sed

collegium virorum religiosorum, qui ab Eremitis, & Monachis distincti erant, tertio manifestas esse impossuras illorum, qui auctoritate Cardinalis Bellarmini probare contendunt, B. Augustinum vel eremitam, vel monachum fuisse, cum ille expressè neget, alia ratione fuisse monachum, nisi quia in ciuitate, & in Episcopali domo cum clericis monasticam vitam duxit.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

Eadem assertio auctoritate Possidij confirmatur.

Profirmatur eadem assertio testimonio apertissimo superius allegato ex Possidio in vita Augustini cap. 4. & 5. cuius verba & si superius recitata, non piget iterum ad pleniorē notitiam veritatis explicare: *Eodem, inquit tempore in Ecclesia Catholica Valerius Sanctus Episcopatum gerebat, qui cum stigaret Ecclesiastica necessitate de prouidendo, & ordinando Presbytero Ciuitati plebem Dei alloqueretur, & exhortaretur, iam scientes catholici Sancti Augustinum propositum, & doctrinam, manu iniecta, quoniam, & idem in populo se curus, & ignarus, quid futurum esset, allabat remouente, & vt in talibus conuenit, Episcopo ordinandum intulerunt, & intra factus ergo Presbyter monasterium intra Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruiui vivere cepit, suam vitam, & regulam sub sancto Apostolo constituit, &c.* Ex quibus verbis quoniam de prompta est antiphona illa, qua Ecclesia in officio B. Augustini recitatur, factus ergo Presbyter monasterium Clericorum mox instituit, & Coriolanus in suo defensorio cap. 2. in 2. parte pag. 10. dicit, quod qui composuit illam antiphonam, certauit aut per malitiam, aut per inaduerentiam. Vt appareat non errasse, qui illam antiphonam composuit, sed verū sensum verborum Possidij assecutum, tria circa supradicta verba diligenter ponderanda sunt. Primum est, Augustinum non qualemcunque, non simplicem presbyterum postulatū fuisse, vel ordinatū, sed presbyterum Plebanum, qui plebem regeret, & curam animarum Ciuitatis exerceret. Hoc patet per prima illa verba: *Qui tam de prouidendo, & ordinando presbytero ciuitati plebem Dei alloqueretur, & exhortaretur.* Secundum est, quod subiungit Possidius: *Iam scientes catholici sancti Augustini propositum, & doctrinam, manu iniecta, &c.* Quae verba indicant, Augustinum tunc neque monachum, neque eremitam fuisse, neque illius propositū fuisse ad eremum proficisci, & cum eremitis viuere, sed illius propositum fuisse continentiam, & vitam coelibem seruare, quod propositum omnibus Occidentalis saltem Ecclesiae sacerdotibus necessarium erat. Alioquin si cognouissent, illum fuisse monachum, vel illius propositum fuisse vitam eremiticam du-

cam du-

vel quod
ricorum,
nunciat
ad per illi
ad magno
& clericis
posse con
quod in 2.
lis) Cano
cerant, in
presbyta
rione de
omnium
cepto Pa
nstitutus
monaste
instituto
ni confue
ris confi
to Prepo
ad sacros
entij ad

r assertio,
to D. Au
canit: Fa
um mox in
s sanctu a
non sit in
batum ab
anno
dei. Et illi
edraibus,
ugubina,
ana, & Va
onicis cap.
res, sed e
stinianos:
im Breui
ario eidi
dicebatur
Nam fra
nnū 1320.
in suo tem
enim etiam
non tamen
quod cri
Antiphona,
um mox in
bis etiam
quod fecit
es Clericos.
eno, multi
nem Ioan
tuit, sed
ve vides,
lino facto
s libentis
Monachis

apert.

LAH

cam ducere in solitudine, quorum dixisset, quod quia sciebant illius propositum, ideo apprehenderunt eum, & Episcopo ordinandum intulerunt? Videretur enim Possidius omnino præter rationem, & repugnantia locutus, tanquam si dixisset, quod quia cognoscebant, eum velle vivere in solitudine, obtulerunt ordinandum presbyterum, vt viveret in medio Ciuitatis, deinde si cognouissent, illum fuisse tunc profectum vitam monasticam, non illum apprehendissent, neque B. Valerio ordinandum obtulissent, eo præsertim tempore, quo monachi non nisi ex maxima Ecclesie necessitate, & dispensatione Pontificia ad Sacros Ordines promoueri soliterant. Tertio notandum, quod subiungit cap. 5. in principio: *Falsus ergo Presbyter non instituitur intra Ecclesiam mox instituitur.* Intelligit prope, vel iuxta Ecclesiam, non intra parietes Ecclesie, vel in horto Valerij, vt Augustinus ipse exponit, qui erat vicinus Ecclesie. At cuiam Ecclesiam, intra quam Ecclesiam? certe non intra aliam Ecclesiam, quam Parochialem, prope quam reside- dere necesse erat eum, qui Parochus fuerat ordinatus. Porro si in Ecclesia parochiali, vel prope illam monasterium instituit, certe non in Eremo, vel in nemore, vel in solitudine, non monachorum, non eremitarum. Quid enim monachis, & eremitis cum ciuitatibus, quid cum Ecclesijs parochialibus? Ergo Clericorum. Ergo verum dixit, qui illam antiphonam composuit: *Falsus ergo Presbyter non instituitur Clericos mox instituit.* &c.

Huius argumenti vis, quam aliquis fortasse contemnet, quia non intelligit, tanta semper exitit, vt nonnulli etiam ex ijs, qui eremitarum Augustini cucullam prædicant, à veritate coacti ingenuè fassi fuerint, monasterium, quod S. Pater factus Presbyter instituit, non monachorum, sed clericorum extitisse, vt sanctus Antoninus, siue frater Iordanus de Saxonia, Volaterranus, & Auctor sermonum ad eremitas ser. 7. & 14. & autor epistolæ sub nomine Sigiberti. Alij vero id concedere nolentes, dixerunt: Possidium cum hæc verba scriberet, memoria lapsus, primi monasterij in horto Valerij instituti oblitum, pro illo secundum in domo Episcopali fundatum posuisse: quia, inquit, verba illa intra Ecclesiam, non qualicumque Ecclesiam, sed Cathedralē, quæ per antonomasiam Ecclesia absolute dicta est, designant. At monasterium intra Ecclesiam Cathedralē institutum, non fuit illud, quod mox factus presbyter instituit, sed quod post promotionē ad dignitatem Episcopalem edificauit. Ita Card. Baronius, vir a loquin admirandæ eruditionis, tomo 4. sub anno 391. num. 25.

Verum quis B. Augustini vitam, & res gestas accuratus, fidelius & copiosius scripserit, Possidius, qui Augustini discipulus quadragenarius fuit, & Augustiniani instituti professor, & omnium Augustini gestorum testis oculatus, an Baronius, qui annis mille, ac ducentis post Augustinum exortus

fuit, nec plura de illius vita & moribus scire potuit, quam quæ à Possidio vel ab ipso Augustino accepit, sub prudentum virorum censura relinquatur, quemadmodum etiam, an Possidius in B. Augustini vita scribenda circa rem tanti ponderis, quantum est monasteriorum fundatio, vel Ordinum institutio dormitauerit, & primi monasterij oblitus, pro primo secundum posuerit.

Dices: Augustinus duo monasteria fundauit, alterum in horto Valerij, alterum in domo Episcopi, at Possidius vnus tantum meminit, ergo alterius oblitus. Respondeo, illum vtriusque meminisse, primi quidem d. cap. 5. alterius vero cap. 15. sub specifico nomine monasterij, & cap. 25. cum inquit, *Cum ipso semper Clerici, vna etiã domo ac mensa, suopitibus, communibus alebantur. & vestiebantur.* Replicabis, At Possidius dicit, illud monasterium institutum fuisse intra Ecclesiam, B. vero Augustinus dicit, primum monasterium fundatum non intra Ecclesiam, sed in horto à Valerio sibi donato. Respondeo, si verborum rigorem attendamus, nec primum, nec secundum intra Ecclesiam fuit institutum: quia sicut primum fuit institutum in horto Valerij, ita secundum in domo Episcopi, non autem in Ecclesia. Et mirum est, Baronium tam leui fundamento nixum, tam nouum commentum, & contra communem sententiam omnium Doctorum adstruere voluisse. Si autem sensum attendamus, vtrunque potuit dici institutum intra Ecclesiam: quia vtrunque prope ipsam Ecclesiam, & intra illius septa fuerat fundatum, alterum quidem iuxta Ecclesiam parochialem, alterum prope ecclesiam Cathedralē.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

Quorundam euasio, & verborum Possidij minus legitima interpretatio reuocatur.

Hic Oan. Marquez cap. 7. §. 1. videns refugium à Baronio excogitatum ad verborum Possidij vim effringendam, & fugiendam satis tutum non esse, suum Coriolanum ex parte secutus in 1. par. defensorij cap. 2. duplicem aliam interpretationem eorundem verborum excogitauit. Prima est, B. Augustinum instituisse illud monasterium intra Ecclesiam, quia instituit illud in fundo, qui spectabat ad Ecclesiam, & inter illius bona censebatur, videlicet in horto à B. Valerio sibi ad cum finem donato, licet ille hortus in loco à Ciuitate valde remoto, & solitario existeret. sed hæc responsio non est in se vera, neque nodum difficultatis soluit, nec etiam attingit. Quod non sit vera, patet, quia si propterea diceretur illud monasterium institutum intra Ecclesiam, quod esset institutum in

fundo

fundo Ecclesie, licet valde remoto a pari cum Magnus Constantinus & res, & Principes multa prædia non solum in Africa, & Asia sacrosanctæ Barne, concesserint, sequeretur, quod illis prædijs extracta, etiam si fuissent in Africa, dicerentur instituta in Lateranensem: quod si quis diceret, dicitur esse, quam redarguendus. Quod difficultatis non soluit, neque a do, quia nodus difficultatis, & vis arguendi, quod cum B. Augustinus monasterium, postea quam factum Ciuitatis Hipponensis ad curam addidit, & in eodem monasterio vixit, illud monasterium in loco solitario, longe remoto extitisse: quem nodum non soluit, sed fortius stringit.

Altera illius responsio est, verba *intra Ecclesiam*, idem profus significare disciplinam Ecclesiasticam, vel sub ecclesiastica, vel in statu clericali, quia iure, & Eremitæ ante illud tempus non tunc clerici, & ideo dicebantur extra Ecclesiam, & illorum monasterium fundatum, tunc vero ceperunt pro Ecclesia, & ad regimen Ecclesiarum, & dum Dei verbum admitti, & semel intra Ecclesiam monasterium instituit, atque instituta vitæ monasticæ cum clericali tunc primum coniunxisset.

Hæc responsio duplicem sensum habet, primus, quod B. Augustinus primum Hipponense Clericos ad instituta vitæ duxit, & cum institutis Clericalibus instituta monachorum, sicut de Beato celsenti Episcopo scribit Ambrosius, & serm. 59. de obitu ipsius Beati Eusebii fecerunt idem Ambrosius, & Hilarius Tarontensis in suis Ecclesijs, & alij: verissimus est, quem solum in hoc didimus, sed neque ab Authore verbis etiam intentus. Secundus sensus, quod Augustinus dicitur instituisse illud intra Ecclesiam, quia tunc primum Eremitæ ad sacros ordines, & ad regimen, & predicationem diuini veritate ceperunt admitti, cum antea & ab ordinibus Clericalibus arce- sensam author intendit, sed quam falsum, & glossa huius Viri in hoc sententia non erit difficile monstrare. Primo hoc dicitur Augustinus primum institutum intra Ecclesiam, aut si tunc Eremitæ dicuntur instituti intra Ecclesiam, ex dispensatione sacris ordinibus instituti, & Ecclesiastica disciplina in- runt. Ergo ante illud tempus, & monachi ad munera Clericalia nondum

lib. 1.